

УДК 658.7

Г. Радзейовська
Політехніка Шльонська, Республіка Польща

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

© Радзейовська Г., 2003

Подано системний метод аналізу впровадження логістичної концепції на підприємствах. Спираючись на напрямки розвитку логістики, проведено спробу оцінки функціонування систем на прикладі промислових і логістичних підприємств. Визначено позитивні і негативні ознаки функціонуючих логістичних систем.

The paper presents the system method analysing of logistics idea for introducing in enterprises. On the base of the logistics developing the tendency of systems in industry companies and logistics firms are proved. The positive and negative features of logistic systems are determined.

Вступ

Зростаючі вимоги до ринку, а також ріст конкуренції змушують до змін, які ведуть до підвищення рівня обслуговування клієнтів. З цієї точки зору все більша увага звертається на системні організаційні і технічні рішення переміщення благ від постачальника через виробництво до кінцевого клієнта, тобто логістику. Велике зацікавлення логістикою виникає передусім з того, що основною метою логістичних систем є доставка кожному клієнту продукту згідно з принципом В. Ця корисність місця і часу становить додану вартість до продукту не лише завдяки маркетингу, й логістиці.

Менеджери з логістики несуть відповідальність за багато важливих логістичних дій, у тому числі за транспорт, господарство запасами, складування, маніпуляцію товарами, господарювання промисловими упакованнями, обслуговування клієнта і прогнозування [1].

Сучасна логістика стає настільки високо зінтегрованим процесом, що виробникам залишаються лише два питання для вирішення – проектувати і продукувати те, що має найвищу якість, а також вибрати найкращих логістичних партнерів.

1. Аналіз і оцінка функціонування логістичних систем на ринку Польщі

На практиці маємо справу з великою різноманітністю логістичних систем, які можна аналізувати в різних площинах. Істотну роль в реалізації переміщення товарів виконують два види систем: логістичні системи промислових підприємств і системи логістичних підприємств.

1.1 Логістичні системи промислових підприємств

В польських умовах логістичні системи промислових підприємств знаходяться на різному ступені розвитку. Це виникає тому, що впровадження цих систем не належить до легких і пов'язане з необхідністю змін в організації і управлінні підприємством. Однак минуле десятиріччя принесло значні і позитивні зміни у сфері логістики підприємств. Спостерігались такі напрямки змін:

- зрозуміння значення логістики для підвищення результативності підприємства;
- використання логістичного підходу у підсистемі постачання;
- відповідна організація дистрибуційних систем;
- використання outsourcing'у;
- зростання застосування інформаційної технології.

Беручи до уваги ці напрямки змін, була проведена спроба оцінити функціонування логістичних систем на підприємствах. Основу оцінки становили анкетні дослідження шести великих підприємств (виробничих і виробничо-торговельних) з диференційованою продуктовою структурою. Дослідження охоплювали такі сфери:

- матеріальні переміщення – постачання, виробництво, дистрибуцію;
- інформаційні переміщення.

В анкеті містились також питання, які стосувались значення логістики для підвищення конкурентної переваги на ринку і рівня обслуговування клієнта.

Для подання зібраних даних використана оцінка в балах від 0 до 5. На підставі отриманих часткових оцінок була здійснена оцінка логістичної системи. Результати досліджень наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Результати оцінки функціонування логістичних систем

№ з/п	Предмет досліджень	Оцінка					Середня оцінка
		1	2	3	4	5	
1.	Підсистема постачання						3,6
2.	Підсистема виробництва						3,5
3.	Підсистема дистрибуції						3,3
4.	Інформаційні переміщення						3,0
5.	Логістична система						3,3
6.	Рівень обслуговування клієнта						3,0
7.	Значення логістики для підвищення конкурентної переваги						3,8

Джерело: Businessman, Marzec, 2002.

На основі проведених досліджень можна сформулювати такі висновки:

- проведені дослідження потрібно трактувати як вступну спробу оцінити функціонування логістичних систем промислових підприємств;
- ступінь впровадження логістичних концепцій на підприємствах є диференційованим, загалом це є фрагментарні рішення на операційному рівні в підсистемах постачання, виробництва і дистрибуції;
- інформаційні переміщення реалізуються з використанням традиційних носіїв інформації, але зростає ступінь використання комп'ютерних технологій;

– доцільно провести дії у напрямку покращання рівня обслуговування клієнта через зв'язування ринку, дистрибуційної мережі, виробничого процесу і діяльності постачання, так щоб клієнти обслуговувались на вищому рівні при мінімальних сумарних витратах;

– менеджери багатьох підприємств розуміють значення логістики для отримання конкурентної переваги на ринку. Можна сподіватися на активізацію використання на підприємствах логістичного управління, яке спирається на сучасні логістичні стратегії.

1.2 Системи логістичних підприємств

Системи логістичних підприємств функціонують на польському ринку лише 13 років, але їх значення постійно зростає [2]. Сьогодні все більше промислових підприємств приймає рішення щодо “outsourcing”, щоб знизити витрати через оптимізацію постачання та дистрибуції. Завдяки “outsourcing” у логістичних дій збільшується надійність постачання, а також відбувається спрощення ланцюга поставок. Це – передумови, завдяки яким постійно зростає роль логістичного оператора, але також шанси для розвитку цієї галузі.

Ринок логістичних послуг в Польщі перебуває у стані перетворень. Багато фірм розвиває діапазон послуг у своїй пропозиції, збільшуючи фінансові, матеріальні, технічні та людські потужності у цій сфері [3]. На державному ринку діє багато міжнародних концернів та державних підприємств, які були піддані реструктуризації, а також приватних фірм.

Зведення вибраних найбільших логістичних фірм у Польщі подано в табл. 2.

Таблиця 2

Ресстр найбільших логістичних фірм в Польщі

Назва фірми	Домінуючі суб'єкти	Надходження з продажу у 2001 році млн. зл.	Зайнятість	Поверхня складів, м ²	Автомобілі
Raben Logistics Polska	Therab B.V, Голландія – 100%	388,0 *	1250*	100000	585
Spedpol	BTL AB, Швеція – 69,5%	295,0	920	7500	1560
Servisco	Deutsche Post AG, Німеччина – 60 %	280,0	2600	32000	1542
Messenger Service Stolica	Polish Enterprise Fund IV, USA – 40 % і фізичні особи з Польщі	200,0	2500*	19000	1600
Schenker	OY Schenker East AB Фінляндія – 87,75 %	150,0	360	19400	441
Pekaes Multi-spedytor	Grupa Pekaes Polska – 100 %	410**	845**	35000**	808**

Джерело: Businessman, Marzec, 2002.

Дані за 1.X.2001 р.; величина надходжень – це прогноз результатів на кінець календарного року; *дані за 2000 рік; **дані за 1999 рік.

Якщо мова йде про діапазон логістичних послуг, що надаються, то 97 % польських логістичних операторів займається експедицією і транспортуванням товарів у внутрішньодержавному і міжнародному перевезеннях. До найрозповсюдженіших послуг зі сфери логістики належать:

- складування – 85 %;
- логістичне консультування – 76 %;
- управління перевізниками – 73 %;
- послуги згідно з JIT – 64 %;
- конфекціонування – 62 %.

Необхідно зазначити, що провідні фірми розширяють діапазон логістичних послуг, пропонуючи такі послуги, як: створення комплектів по стимулюванню збуту, складання фактур від імені клієнта, cross-docking тощо.

Ґрунтуючись на результатах досліджень “Data Group”, можна ствердити, що найбільші надходження логістичному оператору дає пропонування послуг згідно з системою JIT, дистрибуції в спіранні на зовнішню мережу і створення комплектів по стимулюванню збуту. Фірми, які не пропонують ці послуги, досягають результатів, які є нижчими від середніх в галузі. На основі досліджень, проведених Data Group і В. Риджковським [5], можна визначити позитивні і негативні ознаки ринку логістичних послуг.

– Позитивні ознаки:

- динамічний приріст середніх річних оборотів;
- інвестиції від штовхаючих до всмоктуючих систем: логістичні центри, термінали, інформаційне обладнання;
- висока частка поставок товарів (80 %) клієнтам, які знаходяться за межами Польщі.

Негативні ознаки:

- профілі діяльності (висока частка транспортно-експедиційних послуг),
- домінування автомобільного транспорту у комбінованих перевезеннях,
- низький показник технічного оснащення парку.

З досліджень Data Group [3] випливає, що утворюється ринок логістичних операторів, які бачать користі у більш близькій співпраці з підприємствами, на площині оптимізації рівня запасів, інтеграції комп’ютерних систем і спільного управління витратами.

Висновки

Сьогодні спостерігається розбудова логістичних систем, які ведуть до утворення ланцюга поставок, що охоплює різні господарські суб’єкти. Дотримання нових вимог буде можливим тільки через створення динамічного ланцюга поставок, який забезпечує здатність швидкого реагування, оптимальне використання засобів, а також високу еластичність дій [4].

Це уможливить розвиток таких логістичних рішень, як AI, EDI, Q-R, JiT, ECR, CRM, cross-docking та інших, які опираються на використання інформаційних технологій. Ефектом цих дій є: скорочення часу реалізації замовлень, збільшення продуктивності засобів, а також створення додаткової вартості для клієнта.

1. Coyle J.J., Bardi E.J., Langley Jr.C. J. *Zarządzanie logistyczne*, PWE. – Warszawa, 2002.

2. Szyszka G., *Rozwój logistyki w Polsce w latach 1999 – 2000. Materiały kongresowe Logistics*

Poznań 2000. 3. Data Group: Raporty specjalne, nr 8 i 12, 2001. 4. Kearney A. T. / ELA: „Logistics trends”, 2000. 4. Rydzkowski W. Czynniki kształtujące logistykę w Polsce na tle tendencji europejskiej / Logistyka, 3/2000.

УДК 338.1 (477)

Н.Й. Реверчук

Львівський національний університет ім. І. Франка

УПРАВЛІННЯ ПРОТИРИЗИКОВОЮ БЕЗПЕКОЮ У МАЛОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

© Реверчук Н.Й., 2003

Розкрито суть, принципи та етапи управління ризиками малого підприємства. Висвітлюються класифікації ризиків за авторським переліком критеріїв. Окремо аналізуються методи якісної та кількісної оцінки ризиків, а також головні чинники, що впливають на ризики у малому бізнесі.

The article describes the essence, principles and the stages of small enterprises risk management.

Risks classifications are also used according to the author's list of criteria. Quantitative and qualitative risk appraisal are separately analysed. The main issues are also characterised, those issues which influence risks in small business.

Безпека підприємницької діяльності тісно пов'язана з ризиками, які є невід'ємною складовою ринкової форми господарювання. Ризик в перекладі з латинського означає “небезпеку” або “скалу”. Невизначеність породжує небезпеку, яка проявляється у формі ризику, попередження, загрози [3, с. 13]. Безпека підприємництва спрямована на усунення чи зменшення ризику економічних збитків. Проблема забезпечення **протиризикової безпеки** повинна бути одним з провідних напрямків управління бізнесом.

У бізнесі важливим є вміння заробити гроші, але набагато важливішим є вміння їх зберегти і примножити. Якщо цій стороні бізнесу не надавати належної ваги, то його ефективність не вийде на належний рівень. Неминуче виникають питання: як можна оцінити небезпеку?; якою мірою і де саме повинні бути використані захисні заходи? Відповідь на ці питання можна отримати, якщо виконати дослідження, яке складається з трьох послідовних етапів.

По-перше, необхідно виділити в організації ті активи чи види підприємницької діяльності, які безпосередньо працюють на прибуток і які найпотенційніше підлягають ризику.

По-друге, оцінити, наскільки велика небезпека реалізації цих ризиків. І, нарешті, по-третє, необхідно підготувати і реалізувати в організації систему, яка б могла управляти ризиками.

Під ризиком у підприємстві прийнято розуміти діяльність, спрямовану на усунення невизначеності в ситуації неминучого вибору і можливість відхилення фактичних результатів